Rabin Shrestha

चिनियाम्ह

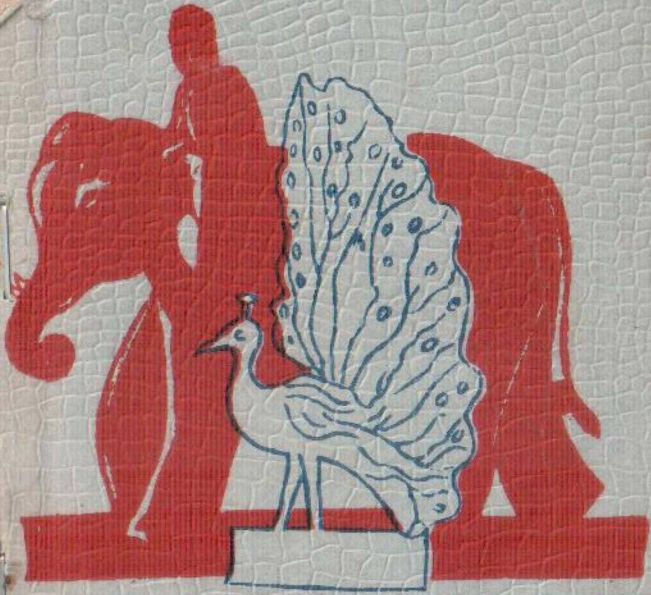

किसिचा

चिनियाम्ह किसिचा

दुर्गालाल

न्हापां — २००० म्हपुजा १०८५
निको खुसी ५००० सिपुन्ही १०८५

छगूया ।७५

दुर्गालाल सफूया हामा

जानकीलाल प्रधान
श्री नवदुर्गा–प्रेस,
टौमढी टोल, भक्तपुर, नेपाल ।

यें, १ कछला
१०८५ म्हपुजा

लयूता

थ्व स्कूलया शिक्षक भाजु दुर्गालालजुया हिसिचा दुम्ह '……किसिचा' स्वयाबले मस्ते निम्ति साप लोगु सफू छगू पिदन धैथें मन धुक च्वन। नेपाल भाषाय् जक मखु नेपाली नं थ्वंके बह:गु बालसाहित्य मा:छि मदया च्वंबले, मस्तेगु स्तर व मनोविज्ञानयात पाय्छिगु थ्व 'चिनियाम्ह किसिचा' यागु प्रकाशन स्वागतयोग्य जू।

केदारनाथ न्यौपाने
प्रधानाध्यापक
कन्यामन्दिर हाइस्कूल

रमा प्रकाशन

साप लय्‌ताः – कवि दुर्गालालजुया 'चिनियाम्ह किसिचा' पिकाय्‌ दत । मस्तसें जक मखु स्वक्वस्थां हे ध्वयात येकी—जि थथे हे ताया ।

आपाः थें कविता स्कूले मस्तलिसें मचा हे जुयाः डिक्टेसन याकातःगु खः । छम्हाःचा इलं नं थपाय्‌जि रसंजागु फल सय्‌के फुगु वय्‌कःया विलक्षण प्रतिभा खः ।

म्होगु भाषाय्‌ ग्यसुलाःगु मचा–साहित्य म्ह् तिनि । उगु ह्यांकिवंगु थाय्‌ 'चिनियाम्ह किसिचां' छुं भचासां थक्या बी । अःपुसे यैपुसे च्वंगु भाषा व मस्तय्‌ मनोवैज्ञानिक सत्यता जक मखु थुकी माःछि प्रसादगुन नं दु । जीवनयात ध्वाथ्वीकाः न्ह्याःवनेत क्यनाच्वंगु छुमां थुकी इललल दु गुगुलिं दापा मज्वीक मस्तेत थःथःगु लक्ष्ये आज्जु काय्‌की ।

देवः किपा च्वयाः ग्वाहालि यानादीम्ह बाल सेवा विद्याश्रमया प्रधानाध्यापक श्री शान्तदास व मन्तव्य बियादीम्ह कन्यामन्दिरया प्रधानाध्यापक श्री केदारनाथ न्यौपानेपिंत मध्यूसां सीमदुगु धन्यवाद जक मबिसें ह्रानं ह्रानं नं थुकथं ग्वाहालिया आशा यायगु हे धन्यवादसिकं च्वन्ह्याःगु सुवाः ज्वी ।

मथुरा साय्‌मि

धलःपौ

१	मुखु
२	तिमिला
३	चखुंचा
५	पुलुपुलु गेरा
७	भुतुमालि
८	लिसः
९	ग्वंगः
११	म्हगसया गां
१३	ह्याउँनिभाः
१५	मायाचा
१७	चतांमरि
१८	इमू व मरि
१९	झम झम वा
२१	ह्विंनी तता
२२	चेस
२३	सामाज्या
२५	मोइ्नि
२७	झंगः बथां
२९	न्हसला
३०	हलूचा वेँ
३३	ससिवा
३४	लापाचा
३७	लडाइँ
३९	झीगु मे
४१	खुसि
४३	हकलाः दाजु
४७	पिवाः दाजु
४९	असं बजार
५१	सिँ फाइम्ह
५३	सः
५४	बाल–दिवस
५५	तबः दाजु

मुखू

अय् सिचु फय्, वा
सिरि सिरि बाः वा
छ्वं जिगु खँ छ्गू
तीजक न्यों वा।

ह्ःया बः बः
खिति फुक त्वीकाः
यचु पिचु नुगलं
क्यब खने दय्काः

छ्वंके च्वनाः जि
थिकु थिकु पने वा
क्यब छ्गुलिं जिगु
नस्वाः इने वा।

तिमिला

तिमिला भाबा, तिमिला भाबा
जिमिथाय् छें नं बासं च्वं वा
बांलाः छेंला सकतां बांलाः
मत नं इमिथाय् न्ह्याबलें तेलाः

जिमिथाय् छेंला बिजुलीं मरु वा
पुलुपुलु मत नं थ्यने धुंकल आः
जिमिजक अय्सा छ्वने हे म्वाःला
ब्रिन्ति, बज्ये धाय् छ छकः थन वा

वा वा तिमिला, घुसुघुसु न्ह्यां वा
छ्यर्लि मछिंसा भ्यालं द्वां वा
चच्छि नं च्वने म्ह्याःसा म्याल
पाठ मचोतले जकसां च्वं वा

चखुंचा

चिर्बिर चखुंचा, चिर्बिर ह्रा
ह्याउँ ह्याउँ धाःम्ह् सुथ वल धा

सुर्द्यो मिर्मिर
सिचु फय् सिर्सिर
फिर्फिर पपुर्ति
पंखां गा

लुचुलुचु चखुंचा, लुचुलुचु जु
चुलुबुलु चुलुबुलु प्याखं हु

थिकु थिकु न्हिप्यं
हिसिया पो दयँ
स्वांमाय् स्वां थें
हुसुलुं चु

तुकु तुकु चखुंचा, तुकु तुकु वा
ल्यूल्यू-कासा म्हो म्हिते वा

नसा-बजि बँय् दु
म्ह छम्हं मिखा दु
लुकुक क्वाना:
भुरुक व्वा।

भुर्भुर चखुंचा, भुर्भुर व्व
लय्ता प्यखेरं फुर्फुर व्ह

व्वय् दत धाय्वं
मिखा तीमते छं
को वल ख्वंला
बांलाक स्व

पुलुपुलु गेरा

पुलुपुलु गेरा
क्वां क्वां वा

ख:थें मखुथें मिखाफुति याय्थें
ख्यूँ थाय् पुलुपुलु
मत क्यों वा

पुलुपुलु गेरा
क्वां क्वां वा

सुर्घो ल्वीतिनि सुथ नं ज्वीतिनि
ख्यूँ सां ग्यायम्वा:
छं धा वा

पुलुपुलु गेरा
क्वां क्वां वा

खिमिलां कुंका: मिखा हे् तंका:
ल्वैच्वंपिनि छं
मन त: वा

पुलुपुलु गेरा
क्वां क्वां वा

खिमिला लस्सिचित छं चञ्छि
भ्यालिंचां थें
हायूकः त्वा

पुलुपुलु गेरा
क्वां क्वां वा

हाजक हायका: न्यतुमतु न्येका:
कुमिचां किसिथें
कोथः वा

पुलुपुलु गेरा
क्वां क्वां वा

सुर्घो ल्वीगु लुखा लुँयागु
बुलुहुं बुलुहुं
चायूकः वा

पुलपुलु गेरा
क्वां क्वां वा

चाना हःगु भुतुमालि

नकतिनि नकतिनि चकिचकि नयाः जि
पिलिपिलि ख्वया च्वनाह्म
जिं स्वय् अबले थुगु संसारय्
सुं हे मदु जि ति ग्यंह्म

कतकं व्हनेवं लिफः मसोसें
ल्वाय् धुन थःथिति नापं
तर हा ! थौं जिगु जुनि हे फ्वीन
जिगु हे फुस्ल घमण्डं

फय्‌या भर जुल जिगु जीवन आः
वं यंथाय् वने माल
लाःसा हुं क्वे मस्त बथां हे
ज्वीला मस्यु जिगु काल !

लिसः

अय् भ्वाला, थय् झरझर ह्लाः
गन वने तेना लिमलाः फमलाः ?

जि वया सागर मालाः मालाः
सागरया मे ह्लाः ह्लाः

खो ला, न्ह्यू ला, छुं मस्यु जिला
झरझर ह्ली वींला मखुला ?

सागर बांलाः, सागर बांलाः
धैगु थुलिं काः मतलब थूला ?

च्वे च्वने तोताः क्वां वय् माःला ?
हुंकन छ्वेला झन हे बांलाः !

बांलाःसां च्वे सुं मदु खंला
सुं मदुथाय् नं सुं च्वने ञ्जीला ?

ग्वंगः

कुकुल्यां कू... ...!
कुकुल्यां कू... ...!

चाथा छाती मुगलं छथानाः
नगु–तिमिलाया मत–मित स्यानाः
खिमिला याकनं बिसिका ब्यु

कुकुल्यां कू... ...!
कुकुल्यां कू... ...!

संन्हो वोपिं जिमि काय्–म्हाय्पिं
न्होला जोला मसिया च्वंपिं
सकसिगु नुगले दुने दुने च्वंगु
न्हो–न्ही चफुनाः बांलाछै ब्यु

कुकुल्यां कू... ...!
कुकुल्यां कू... ...!

गुम्म, गनं हे छुं सः मदुगु
सी–गाः थें हे सुंसां दंगु
थुगु थाय् हाकनं हलचल यायत
न्हाप्पां छं निं सः तैब्यु

कुकुल्यां कू… …!
कुकुल्यां कू… …!

ह्याउँसे च्वंम्ह, सकस्यां योम्ह
सुथया जुजु हूं सुघों धाःम्ह
लुँ–स्वते तत्तं सःया खिपतं
घुसुघुसु सालाः थन हैब्यु

कुकुल्यां कू… …!
कुकुल्यां कू… …!

म्हगसया गां

सितुया म्हछम्हं सुति इन्ना मुनाः
गुलि तल्पल तल्पल च्वंगु थिना
गुलि यैपुगु ई, गुलि सिच्चुगु फय्
गुलि झल्मल झल्मल न्ह्यौ पुगु दे !

दइ तःजिगु स्वप्न छगू ध्व बँया
जुइ लूगु उर्के ध्व किपा उकिया
थुगु दृश्य–खुसी मन मोल्हुकेवं
सिइ जीवन वं गुलि न्ह्यौ पुसे च्वं

थन काव्य हनं चिने माःगु छु दु
गन काव्य–धुकू लिसे हे च्वने दु
थन स्वप्न हनं खने माःगु छु दु
गन चा व न्हिया यति हे त्वने दु

तर ह्रा! थ्व समाः, थुगु ई, थुगु फय्
भति जाय्‌व फुकं मदया वनि रे
गन स्वय् दु सदां थुगु न्ह्यौ पुगु गां
अन म्ही गबले थ्यनिथें मस्यु ह्रां?

ह्याउँ निभाः

आहा ! दन रे दिनला

खिमिलां दंगु व सर्गः थीगु
महल-हवेली भीत मयोगु
छुं हे मल्यंक थुन रे वंला

बुलुहुं बुलुहुं खंला
आहा ! दन रे दिनला

सिचु-फय संकाः न्ह्यो-न्ही तंकाः
न्ह्यौ पुगु दृश्यं सकलें न्हीकाः
जगया बासिगु ख्वाः सिकेमालाः

सुतिलः ह्यायूकल खंला
आहा ! दन रे दिनला

जग छ्गुलिं हे न्ह्यौ पुगु इनेत
सपना बोथें याउँक ब्वयत्
तीजक तीजक ह्याउँगु जःया

पपू चकंकल खंला
आहा ! दन रे दिनला

मायाचा

नेपाः देया तिनांख्यलय्
भ्वाथःचागु छगू बलय्
माया धैम्ह मचा छम्ह दु
वया भरय् म्वाना च्वंम्ह
मिखा निपां मरुम्ह
बुराम्ह अबु छम्ह दु

तुतां छपु पासा बियाः
अबुयात ल्यूल्यू तयाः
सुथ न्हापां माया पिहां वै
मनमति खुसी थ्यनाः
न्ह्योने च्वंगु दिप खनाः
बफराया मिखा जाया वै

छन्हु थ्व हे खुसी वयाः
दिप पाखे न्ववलां सुयाः
अबुं धाःगु मस्स लुमनी
'छिमि माम छन्त तोताः
थ्व हे दिपे वंगु पुता,
थनिं दँछि दत, मवोनि'

लंया लंचां ख्वबि हुयाः
मफु मफु नुगः तयाः
इपिं हानं येँ दे स्वयाः वै
त्यानु लनी मनं तुनाः
मायाचित कांम्ह बुरां
लँ धुन्छि बाखं कना हे

चुक, ननि, बाहाः जुनाः
लुखा पर्ति दिनाः दिनाः
मे छपु हाली मायाचां
'गरीबया मरु सुं हे
जाकि निगः फ्वने बज्ये!
छितः अति धर्म लाइ न्हां'

फ्वना: दुगु जाकि ज्वना:
पित्या: ख्वालं पला: छ्विना:
बान्हि बिका: पिहांवनी न्हां
ज्वलिंज्वल मिसापिनि
सफू ज्वना वोगु खना:
द्दिना: स्वया च्वनी मायाचां

बलं बलं बलय् थ्यंका:
घँजा दुया: भुतू च्याका:
अबुयात धाल मायाचां
'यबा ! यबा ! जि नं अथे
आख: ब्वने दुसा थथे
दु:ख सिये मालो मखुला'

मायाचिगु म्ह खँ न्यना:
थाये मफु छ्हुं हे बुरां
मिखां ख्वबि जक हाल न्हां
अबुयाके ख्वबि हुया:
ख्वयेमते धाधां माया
सुकु सुकु थ: नं ख्वल न्हां ।

चतांमरि

सो सो हूंकन त:धं खेलय्
छ्पा चतांमरि खंला !
आहा ! गय्‌जक चाकमक ला:गु
यॊमां ! जि का: वनेला ?

वा: नं सो रे मरि न्या: वंम्ह
आ:तले लिहां मवोनि
सम्बे वया तोफ्यूगु व मरि ज्वी
हा हे फ्वाल्यां वोनि !

यो मां ! झन्‌झन् घुसुघुसु न्ह्यांवल
जित: स्वया: मरि स्वंला
वानं च्वं जि पित्या:गु सिया:जक
सुकाय् चिना: च्छेहलला ?

इमू व मरि

इमू छम्ह लँय् दु
मरि छकू बँय् दु
इमूचां मरि कुचा साला च्वन सो !

सात्तु साल, मवल
अय्नं ह्‌ारे मचाल
व्हतय् वनाः पासापिन्त सःता ह्‌ल सो !

फुक–फाकं जानाः
हस्ते हँसे यानाः
घिर्घिर ख्वःथें मरि कुचा साला यन सो !

थःगु छेंसं थ्यंकाः
मरि कुचा मंकाः
भागं थछि सकसियां इना नल सो !

झमझम वा

अय् वा, अय् वा, झमझम वा

परिया गाचां सितरा हा: थें
नगु-तिमिलाया हिसि कुतुत्रो थें
सर्ग: पृथिवी छ्स्वा यायूत
रेशाम-खिपतं च्वं-क्वे चीत

झलमल उत्रीक छ चमचम वा
अय् वा, अय् वा, झमझम वा

आक्से पिलिपिलि पिलिक याना:
सुपाचय् डररर डमडम थाना:
झररर झररर न्ह्यौ पुसे च्वंक
ह: ह: पतिकं थिकुथिकु पंक

धिन्तांमुनि थें छमछम वा
अय् वा, अय् वा, झमझम वा

लःगुलि जुयाः छ बँय् बँय् स्वच्वा
वाउँ जुयाः अले छ ह्लं पिच्वा
स्वां स्वां पतिकं गमगम ज्वीक
नस्वाः थ्व फसे चिच्वाद्ंक

मोह्नि वय् थें रमरम वा
अय् वा, अय् वा, भ्रमभ्रम वा

द्विंनी तता

न्ह्योनें मचा, ल्यूनें स्यूचा, छ्यनं निभाः फयाः
गनं निसें वया तता, छु छु मती तयाः ?
हनि ज्वीवं लिहां वनी च्वकि निगः ज्वनाः
अपमान मखुला थ्व छंगु हिचःतिया !

मचा बूगु सरिलस छाःगु निभाः फस
थ्व हे खःला तता, छंगु तागतया वासः ?
थ्वां नं न्ह्यां लुयाय् बलय् ख्यूँसे च्वंगु च्वनं
मुलं ततं गःकी स्वरे छन्त प्रकृतिं नं !

तःधी जुयां छिमि मचां मेगु छु हे याइ
थ्वने-च्वये मदु थासय् ज्ञान गथे काइ !
अपाय् जिगु बैस लिपा वं नं ढुकय् पाइ
ढुक धाःसा व्हगं छु याय्, न्ह्याक्व तःसां वाइ !

चेस

थ्व जुजु, थ्व मंत्री, थ्व सल, थ्व किसि हं
थ्व पन, थ्व क्यासल, थ्व फलाना हं
किस हं, ब्लक हं, ट्रिक हं, छु छु हं
चेस म्हितेगु हे ल्वायूगु खँ थें च्वं ।

गबलें हः हः, गबलें मजिल
गबलें हर्हर, गबलें जिल्ल
गबलें पुखुली वो थें पक्क
गबलें युद्धय् त्याः थें मक्क ।

न्ह्याक्व म्हितूसां अन्त मजूगु
हाकु व तुयुया खेल गज्याःगु !
गबलें उम्हसा गबलें उम्ह त्याः
गबले सीदइ त्याः–बू थुकिया ?

सामाज्या

अय् दाजु हिसिलाः, बजि नये धुनला ?
थ्यामय् च्वनाः वामा-प्याखं
स्वया च्वनाला ?

कपाले ताः ताः कचिघाः खंला
वाङ्वय् बनाः घाँय् लैबले
वामां किलला ?

सिलिसिलि हालाः वामा संगु बांलाः
संसारया शान्ति-ध्वजा
थ्व हे मखुला ?

सिनाज्याया चःति—सामाज्याया मोती
वामा पर्ति लूगु स्वयाः
दंग जुयाला ?

ल्हाती स्वथ्या स्वंला, त्वने लोमंला
क्वक्वछूगु वामां जकं
मोह्नि यातला ?

वा वल स्वंला, फय् वल स्वंला
काचा काचां कोदँ धकाः
बाम्हू चिनाला ?

धात्थें छ थौं बांलाः अय् दाजु हिसिलाः
तंगु बैस जकं छंगु
लिहां वलला ?

मोह्नि

माःछि निभाः तो, सिरि सिरि फय् वो
यचुसे पिचुसे च्वं सर्गः
गर्मी चीमफु, न चिकुं थीफु
गुलि जक न्ह्यैपुगु ई थ्व !

यामा पतिकं ज्वाँय्ज्वाँय् मोती
स्वैगु कल्पना ज्वी थ्व !
दुख नं सुख थें ह्रोगु थ्व वँ स्वनाः
सर्गः न्ह्यावलें क्वस्सो ।

ज्यापुतसें सो वा–कु ल्ह्यया च्वन
म्ह छम्हं प्याकाः चःतिं
मैस फुनाः क्वें व्छां व्छां वो थें
वा–स्वों जक ल्यों दनि व्वीं ।

ह्निचःतिया फल काय्‌दुगुलिं सो
ज्यापुत सकलें लय्‌ताः
थुगु ई न्ह्यैपुसे च्वंगु थपाय्‌चो
सखे, उकिं हे ज्वी का ।

मखु न्ह्यां जीवन ज्या जक याय्‌त
मोज-मजा नं याय्‌माः
उकिं मखा थुलि रसनं इमिसं
मोह्नि न्याय्‌कल ज्वीमाः ।

ला-बजि घासा नय्‌वं फूसां
अन्ति व सोंमा प्वंसां
भ्वय्‌ नैपिं नं छ्म्ह छ्म्ह यायां
बुलुहुं दुसुना वंसां

अज नं म्हीथाय्‌ दँय्‌दसकं हे
न्ह्यैपुक मोह्नि वोनि
इमिसं ह्नाःगु व मोह्नि-मे नं
इलं नुना च्छय्‌ मफुनि ।

झंगः बथां

हूं सर्गःया न्ह्यैपुगु देशय्
झंगः छबथां ख्वैच्वन रे !
गबलें च्वे च्वे, गबलें क्वे क्वे
गबलें कावा नैच्वन रे !

लाःसा इमिसं हूंकन यानय्
रत्न-धूकू हे खन ज्वी रे !
छम्ह थें च्वंक, दुने दुने थ्यंक
शून्य होखनाः द्वांवन रे !

वंलिसे मथ्यनाः तर उगु थासय्
झन् झन् दूने द्वांवन रे !
झन् झन् दूने, झन् झन् दूने
आःला खने हे मदैन रे !

केवल झलमल थीगु वह: थें
झिलिक्क झिलिक्क खने दनि रे !
रत्न–धुकू हे ल्व्हना: लुचुक
हयत्यन ला मस्यु इमिसं रे !

घोंछि लिपा हे फुक का फुक हे
चिलाय मिलायद्‌ं ल्यांवल रे !
ह:गु छुनं मरु, केवल ख्वाले
लुमदंचां बाय् कैन्चवन रे !

सो सो पतिकं चिर्बिर, घुर्घुर
ना: ना: स: आ: ज्वैन्चवन रे !
' न्वे मखु क्वे हे स्वर्ग खनीसा ! '
इमिगु सलं थयू धैन्चवन रे !

न्हसला

पिलिपिलि न्हसला
पिलिक त्व !
ख्यूँ सर्गःया ग्वरलय् छ वयाः
जीवनया मू
भिलिक न्व ।

भसंक वंक, सकलें न्हीक
थथे हे ज्वीतिनि धैथें न्वंक
खिमिलाचिगु छं
आगं प्व ।

घननन हाय्काः, लःलः ज्वीकाः
छुं हे मद्यक सर्गः ख्वय्काः
बँ छकः मुसुक
न्हीकेगु स्व ।

पिलिपिलि न्हसला
पिलिक त्व !

हलूचा वें

जिमिथाय् त्वाले फ्वग्गीं छम्ह् दु
हलूचा वें धाःम्ह्
न्ह्याबलें आङसां सर्गः स्वैगु
तपुलिं प्वी माःम्ह्

तिकिभयाः होथें फुलि फुलि गू गु
वसतं पुना ज्वीम्ह्,
ताः ताः बपिक्वें पिब्वयाः वसतय्
वुत्ता तया ज्वीम्ह्

आम्रि दाः थें यातायाता वंक
ल्हाः निपा तया ज्वीम्ह्
छपलाः छिक्वरां कुतिवाय् मायक
तुति नं खुकाःम्ह् ।

वंथाय् च्वंथाय् खिचा छम्ह् पासा
ल्यूल्यू तया ज्वीम्ह्,
मुस्या छगः जक लूसां निम्ह्स्यां
बछि बछि इना नैम्ह् ।

दत्तले दुस्सो, मदयूव फस्सो
हंघित मथैम्ह्,
सर्बे नामं गोल्तिन छगः
ल्हाती तया ज्वीम्ह् ।

गबलें त्वाले मचाते पुचले
नायो ज्वी माःम्ह्
अंग्रेजि भाय् नं ल्हाय्थें गबलें
वाय्स्माय्न च्वाय्स धाइम्ह् ।

बहनी ज्वीवं हूंकन फल्चाय्
बासं च्वं वैम्ह्,
ल्वहंया फुंगे छयोँ दिके माःसां
च्यूताः मतैम्ह् !

सर्गः फांगां फायाः जूसां
फस्फस द्यनीम्ह,
चान्हय् जूसां गोल्तिन थानाः
ब्यांचुलि हालीम्ह ।

उखुनु वह्नी फल्चाय् च्वनाः
खिचा ख्वैच्वन !
ह्लूचा धाःसा गनं मरु
माला स्वयां नं !

गन वं, गन वं ह्लूचा बिचरा
सुनां मसिल !
खिचा खोम्ह ख्वयां च्वन,
वहे मवल ।

ससिवा

भुलु भुलु ससिवा ! भुलु भुलु ससिवा !
तीजक तीजक क्वां वा, क्वां वा
हीरा–मोती ज्वाँय्ज्वाँय् सः थें
थयथया म्हछम्हं भुलु भुलु भुंवा !

कोमल कोमल स्वानय् च्वं वा
बांम्ह व सुन्दर बुलुहुं थं वा
कपनय् च्वंगु व हिसि बांलूगु
मलमल फुक्कं जिमिथाय् लू वा !

अमृत जकं खः बांलाः धैगु
धीर्म लः थें दुसुना वनिगु
रंगु च्व अद्भुत बाखं छपु छं
खः थें मखु थें स्वानय् च्वः वा !

लापाचा

अय् लापाचा !
हि्सिया पोचा !

छ्‌ंत स्वस्वं हे्
जिमिला गय् गय्
भाव–धुकुया
तीजक तीजक बः बः ताः हे्
छ् वनाः सुम्क तीजक तीजक
स्वानय् ज्वीवं फुक्कं चाः ।
जःखः कंत
छ्‌न्त स्वस्वं हे्
ती लोमंक
छाय् च्वन धा अय्
हि्सिलाःचा !

छंगु पपूचा–
कपं छकूचा
छ जुलं आम्थे
ळवे फुगु स्वांचा
जि नं छलिसे ळवे
फरफर च्वे च्वे जि नं छलिसे वे
जि नं छकः ळवे अय् जक चुलुबुलु
छंगु व देशे चंचलचा !
जि नं छकः वे
गुलि बांलाः थें
लुँ वहः चुंया गय् गय् च्वं थें
ससिवा गाःगु जि नं छकः स्वे
छिमिगु व झलमल अय् कीचा !
देश गजबगु
मन जिगु आयबुल
गबले स्वेगु
का रे यंकि
अय् परिचा !

जि नं छिर्पिलिसे
त्वाय्‌चिने सय्‌के
छिमिथें जिमि छेँ
फः फः धाय्‌के
न्ह्यँ पुक यैपुक
छ हे थपाय्‌चो जीवन न्ह्याके
बांलाः धाःसा यंकि जितः अय्‌
गय्‌ जक च्वं ज्वी झलमलचा !
छिमि मां पासा !
छु तिसां तीकाः
छं नमवाःसां छं छाय्‌पीका
छंगु पपूचां धाय्‌मखु ला अय्‌
पपुती च्वंगु नमवाःचा !
छ्वेगु पहःचां
छंगु नुगःया
दुने दुने च्वंगु
ब्वै च्वं झिलिमिलि
किपलाचा ।

लडाइँ

कलम ज्वँ, कलम ज्वँ, भोंया ख्यलय् दँ
अलिस मचासें मित्र !
थ्यां छगुलिं हे थांगु मसिं जक
मप्याः तलें या युद्ध ।

थौंक कलम हे बन्दुक, गुकिया
मसि खः गोलि समान ।
गुलय् वनेन्ह्यो ख्यलय् दनाः छं
या या श्वेत कमान !

कय्‌कि, कय्‌कि का मद्वंक कय्‌कि
न्ह्याँ पुक म्हिति का होलि
मान मात्रया दुष्ट सिधय्‌कि
सिर्त्ति मवंक गोलि !

खुकुरीं घाः ज्वी पिने पिने जक
कलमं ज्वी दुने थ्यंक
खुकुरीं स्याःसा कलमं म्वाकी
मनू, मनू हे ज्वीक।

थुगु ख्यो तोताः बिसि वंपिं फुक
म्वाः म्वाकं हे सी माः
वीर कलमया, धीर जुयाः ल्वा
काय् माः भी. सी. तक्मा!

भीगु मे

झी हे मा:सां रस काय् मखु न्हां
पि हे मपीकं स:गु फलय्
अमृत भा:पा: त्वने न्हां लय्तां
थ: जक द:सां थ:गु घलय् ।

झीपिं झी हे ज्वो थन सय्के
म्हने नं फय्के थ:गु भरे
थ:तिं स:गू फल हे त:धं
स्वैकें ह्नुं हे फ्वने मखु रे ।

फ्वने मखु, फ्वने मखु स्वैकें फ्वने मखु
स्वैतं फ्वने नं बी मखु रे
दुखया ल्वहँतय् चुत्तु मच्वीकं
सुखया मिजला ल्वीमखु रे ।

कतकं बीवं फैजक काय्‌त
झोके थ्व ल्हाः दुगु खैमखु रे
खालि नकूथें नै जक च्वनेत
थुगु म्हुतु नं दुगु खैमखु रे।

खैमखु, खैमखु, घात्थें खैमखु
नियम थ्व छुं नं खैमखु रे
मनू जुयाः हे वय्‌ जति धुनसा
म्वाय्‌त मल्वार्से जीमखु रे।

खुसि

अप् कलकलचा, बगी–सलचा !
जःखः निखे सिं चित्तु चिकाः
आपतं सालाः यं थें दुगुचा
गन वने त्यना म्ह् कय्कुंकाः ?

बंगु लँप्वीसं आस्कुति ख्वालं
मुखूवले तुं सुखू चिनाः
थाय् मखंला ह्लुखँ ल्हाय् मालाः
छ्युन्त स्वया च्वन क्वक्वल्हुनाः ।

पहित नं थौं सूगु सलं सो
ख्वैच्वन छ्युन्थाय् न्ह्योने वयाः ।
पंचि सिमां नं धैच्वन सो सो
'जिमिगु वसः लितकैव्यु धया !'

धात्थें खुसिचा, दी हे मखुला
न्ह्यने नं मखुला छं इमि खँ ?
छन्त छु जःखः सु हे म्वाः ला
वनेजक दय्‌वं गाःला छं ?

लँपुया च्यो थें, वं यन धाय्‌वं
यं थें लुरुलुरु वने ज्यूला ?
सकलें सकलें छंगु भरय्‌ दु
अय्‌नं छं थुखे स्वय्‌ मखुला ?

ह्कला: दाजु

असनय् नारां घोया ल्यूने
आलु–पस: तैच्वनिम्ह
ह्कला: धयाम्ह बंजा: छम्ह दु
म्ह्याबलें मुसु मुसु न्हिलिम्ह ।

भिकलं नैंक्या: बाग: जूसां
नुगलं सर्ग: थीम्ह
बैसं न्येदँ व चा:चू धा:सां
पहलं न्ह्याबलें ल्यायम्ह ।

पक्वा: जूसां, ख्वितिपाँय् था:सां
तंसुरुवा: हे फीम्ह
छुं जक चाना: ह्रो ह्रो गंसां
तको तपुलि हे प्वीम्ह ।

थ:त सुनानं 'ह्कला: साहु'
धाय्‌वं किसिन्हाय्‌ व्छीम्ह्
गुंपुन्हि वय्‌वं ह्राकनं थ: हे
यस्से वेँ नं ज्वीम्ह् ।

थुत्तासां निपतिंचां काका:
चुरथ धम्वाका: त्वनिम्ह्
गवलें ग्वाचय्‌ सेत्थाक पूसां
थ:तुं इतिइति न्हिलिम्ह् ।

गवलें गवलें मस्तलिसें नं
मचा जुया: म्हित्ते मा:म्ह्
तपुलि त्वका: हे 'को ह्रा' या:सां
तंचाय्‌ धैगु मस:म्ह् ।

न्या:वोंपिनिसं पापुरु दा:सां
बो ब्यूसां छुं मखुम्ह्
सुं तंमोसां मुसुमुसु काकां
फू मन्तर याय् स:म्ह् ।

पिवाः दाजु

थाँ पिवाः च्वंम्ह दाजु
थय्‌चा पुयाब्यु ।
म्हुतुसुलु मिक मनय्
भाव ह्या ब्यु ।

हिना च्वंगु थ्व फय् छकः
मुलुं न्ह्याका ब्यु ।
सिना च्वंगु थ्व ई छकः
ह्यानं म्वाका ब्यु ।

माया दुने जाकि दुगु
थासं कना ब्यु ।
जमी-गाथि ब्यंगु स्वँ नं
उफी हना ब्यु ।

गाय् छम्ह नं सो नवाय् मसःसां
स्वय् हे लच्छिन लाःम्ह
मःसिकव नापं ल्हाः भाय् यायां
नतु-सुतु ब्याके माःम्ह ।

काय् छम्ह नं सो मचां निसें हे
ब्वहले नो-खों थाःम्ह
स्याम्पति, गुथा, खाः बाकूचा
मुंकाः लखपति ज्वीम्ह ।

सन्त्रासि ख्वला चस्मा तैम्ह
भोग्त्या तपुलिं प्वीम्ह
न्ह्यायपं-कथिया किसिचा गग्गां
स्वय् हे जुजु थें ज्वीम्ह ।

कलाःम्ह धाःसा न्ह्यावलें भुगुलु
ख्वाः कुतुवनि थें च्वं
बेस अपायचो वंम्ह मखुनिसां
चित्तां हे बुरि जूम्ह ।

ख्यूँलं प्यांवै, बान्हि बिकाःतिनि
ग्वल्लं जा थू वनिम्ह
कलेचासिँ निसें मल्ता-चितकं
न्हिया न्हि खाय् माःम्ह ।

उखुनु पसः हर्ताल जूबले
इमि छें मि हे मच्याः हं
मस्त पित्यानाः खोगु ख्वयाः वं
जल्ल मिखाय् ख्वबि तल हं ।

छुं दिन लीपा असं बजारे
चाल पसः न्हापा थें
म्यूपिं, न्याःवोपिं उलिहं दु
तर हकलाः मदु छाय् थें ?

अबले हे छम्ह मनुखं धाः वल
काय् सित हं हकलाःया
हार-ग्वार फ्वं जुल हं बिचरां
सीम्ह सिथं यने मफयाः !

चाया मुलय् पचि-नागां
ख्वया च्वंपि दु ।
छंगु मेया फांगां का रे
इम्त भुना ब्यु ।

बय्था सलं तिति याना:
इम्त थ्यना ब्यु ।
म्हगसया गामय् छ्कः
इम्त यना ब्यु ।

असं बजार

[illegible] [illegible]जार, थ्व असं बजार
[illegible]सँ रे थन गुलि गुल्जार !
[illegible] ट्रिङ्‌ट्रिङ, मोटर भोँ पोँ
[illegible] कचमच बारंबार ।

[illegible] पसलय् मरिचरि तन्न
[illegible]-[illegible]जि पसलय् अन्नं पूर्ण !
[illegible] थपाय्‌जिगु दय्‌कं दयूकं
[illegible] [illegible]ीमाःगु दु म्हीपिं खिन्न !

[illegible] पसलय् भुजित भनभन
[illegible]ली मह्रिक पाय्‌मो स्वनस्वन ।
[illegible] [illegible]त सः थथे नं ज्वै च्वं-
[illegible]रेमञ्जा, सोडा, आइस्क्रिम !

लँया दथ्वी नं देगः ध्वद्दू
ग्वेया म्हुत्वी दु प्यारा, लड्डू ।
अनहे लिकसं पुलिक्वें ल्वसुनाः
भुगुलुं च्वंच्वन भग्या दाजु !

सा–द्वहँते नं यत्थें ज्वी दु
माःसा पसलय् ध्वतुयाःनयद्दु !
समान हकया दुरूम्त नमुना
मेथाय् मखुसां म्हीथायनिं दु !

पंचायतया हाकिम ह्य् वै
भ्यालं धूया होलि म्हिता है !
सि लिनाः जूसा थज्याःगु मार
सेन्ट्रीं धैच्वन—छेउ लागेर !

सिँ फाइम्ह

मर्वी मर्वी क:ति
निकि तिकि च:ति
कुहुं र सिँधुलं
मह छम्हं छुत्ति

निभालं क्वेकी
थ:ति न्येकी
प्वाथं करया
जालय् क्यंकी

फुं-मीं घुर्की
म्हा: निपा संकी
फ:लि - सलं अले
मीजक ह्येंकी

छधो क्वचाय्‌की
मनय्‌ स्वँ जाय्‌की
उसिना जार्की
गुलि हे संकी

पलख छभाः दी
भसुकाः छ्वेकी
मल्ता–चि लिसें
घःमरि घुर्की

न्हिच्छिया ज्याला
धौंछित पाय्‌छि
हन्चित गय्‌ याय्‌
नुगले वाय्‌की

पिने नं कःति
दुने नं कःति
गन जक सुत ज्वी
डलिमछि मोती ? !

सः

कलबल हा ! कलबल हा !

फुक हे छम्ह थें, छम्ह हे फुक थें
[illegible] बैंया म्हय् जीवन व्हले थें
[illegible]सला ल्वीक, हलचल ज्वीक
[illegible] हे शब्द पिका !
कलबल हा ! कलबल हा !

सः ते [illegible]नेमाः, न्ह्यां नं वने माः
[illegible] दायूवं स्याः नं चाय् माः
[illegible]सिगु घालय् सकस्यां स्याः चा
[illegible] म्वायया मूल्य छु का !
कलबल हा ! कलबल हा !

[illegible]मिला नुनेत सुघों ल्वी माः
[illegible] हे मी नं ख्यूँ थाय् न्ह्याय् माः
ख्यूँ थाय् ग्यान्पु, ग्याःथाय् न्ह्यैपु
[illegible] तेज्जू या !
कलबल हा ! कलबल हा !

बाल-दिवस

मंगल उत्सव—बाल-दिवस थौं
भावी युगया स्वर्ण-किपा !

थ्व धुलय् फीपिं न्हि न्हि म्हितेगु
सासः थ्व फसय् दुलु-पिलु ज्वीगु
थुगु धू, थुगु फय् गुम्ह्सित प्रेमं
जीवन सिरपाः बीत लिपा ।

थौंया भौंतय् किपा कन्हेया
ह्याउँक थः हिं च्वैपिं मस्त
सूर्य छु यायत, चन्द्र छु यायत
इपिं स्वयाः थौं थुपिं छु पाः !

थुगु शुभ दिनया सुखपूर्ण क्षणय्
बाउँसे बाउँसे च्वंगु मनय्
प्यूगु पुसा चुलि जाया वयव
शान्त मज्वी गय् विश्व लिपा ?

तबः दाजु

नाना, नांतां, तबः दाजु ! तांतां ।

बापु छ्य्ये नयेतां
नाना छ्जु पुनेतां
थानं निसें ब:न्ही तकं
पिपा मरु तांतां

नाना, तांतां, तबः दाजु ! तांतां ।

भिङ:याम्ह मचाचा
थौं जुल बुराचा
भिङ्या न्हिथं हिला कवन
संसारया पहःचा
धीर क्वंगु छुं नं दुसा
थव हे छंगु तां तां

नाना, तांतां, तबः दाजु ! तांतां ।

सिजः-पाता घः ज्वी
ली-पाता बाता ज्वी
प्यम्ह्सिगु न्ह्योने अयुनं
छ हे छम्ह लाता ज्वी
छक्का-पंजा छु हे मरु
चार्न-न्ह्निनं तां तां

तांतां, तांतां, तबः दाजु ! तांतां ।

प्यन्हु मपाः नखः वै
मचा-खाचां चिचि धाइ
नुगः दुने च्वंगु पीर
मुगः ज्वनाः ल्व्हका काइ
सुनां थुल तबः दाजु
छंगु बोलि तां तां

तांतां, तांतां, तबः दाजु ! तांतां ।